

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain 3 §:n kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain 3 §:n kumoamisesta (HE 175/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Tuula Lybeck, opetusministeriö
- taidesihteeri Esa Rantanen, taiteen keskustoimikunta
- toiminnanjohtaja Päivi Liedes, Suomen Kirjailijaliitto ry
- lakimies Anne Salomaa, Suomen tietokirjailijat ry
- pääsihteeri Petra Havu ja OTK Maria E. Rehbinder, Suomen Taiteilijaseura.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annettua lakia. Laista poistettaisiin säännös, jonka mukaan apurahoja ja avustuksia voivat saada vain pysyvästi Suomessa asuvat tai asuneet kirjailijat ja kääntäjät. Edellytyksenä apurahan tai avustuksen saamiselle olisi kuitenkin edelleen, että apurahan saajien kirjallinen työ rikastuttaa kulttuurielämää Suomessa.

Vastaavasti ehdotetaan eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annettua lakia muutettavaksi. Laista kumottaisiin säännös, jonka mukaan apurahoja voivat saada vain sellaiset kuvataiteen tekijät, jotka asuvat tai ovat asuneet pysyvästi Suomessa.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitys laiksi kirjastoapurahalain ja näyttöapurahalain muuttamisesta perustuu komission viralliseen huomautukseen 2003/2196, joka koskee direktiivin 92/100/ETY säännösten soveltamista. Huomautus koskee lainauskorvausta ja sen implementointia Suomessa. Eduskunta on joulukuussa 2006 hyväksynyt tekijänoikeuslain muutoksen, jolla lainauskorvausdirektiivi on implementoitu komission edellyttämällä tavalla (SiVM 15/2006 vp — HE 126/2006 vp). Lainmuutoksella säädettiin oikeus lainauskorvaukseen. Sen vuoksi valiokunta ei pidä tätä hallituksen esitystä tarpeellisena.

Valiokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluissa todettuun siitä, että kirjailijoiden ja kääntäjien apuraha- ja avustusjärjestelmä on suomalaisen kulttuurin erityinen tukimuoto. Sen tavoitteena on suomalaisen kulttuurin kirjallisten ilmaisumuotojen vahvistaminen ja siten myös suomalaisen kulttuuri-identiteetin lujittaminen. Käytännössä kirjastoapurahat ovat tärkeä tuki suomalaisen kirjallisuuden turvaamiseksi. Lainsäädäntö ei luo kenellekään subjektiivista oikeutta apurahaan tai avustukseen lain perusteella, vaan se myönnetään harkinnanvaraisesti taiteellisten ansioiden ja tarpeen mukaan.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että Suomi on hyväksynyt viime vuonna UNES-

CO:n kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevan yleissopimuksen. Sopimuksen määräyksissä vahvistetaan valtioiden oikeus muotoilla ja panna täytäntöön kulttuuripolitiikkansa ja omaksua toimenpiteitä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemiseksi ja edistämiseksi.

Valiokunta ei pidä myöskään ehdotettua kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain 3 §:n kumoamista tarkoituksenmukaisena tai tarpeellisena. Valiokunta huomauttaa, että näyttöapurahalakiin ei jäisi edes kulttuurielämän rikastuttamista koskevaa mainintaa. Näyttökorvausapurahajärjestelmän lähtökohtana on sitä säädettäessä ollut suomalaisessa julkisessa omistuksessa olevien teosten julkisen näyttämisen korvaaminen taiteen tekijöille. Se on myös tarkoitettu kohdistettavaksi osaksi Suomen valtion alueella tai sen kulttuuripoliittisessa vaikutuspiirissä tapahtuvaa toimintaa. Valiokunta pitää näitä lähtökohtia edelleen tärkeinä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Mikaela Nylander /r
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Seppo Särkiniemi /kesk
	Hanna-Leena Hemming /kok	Ilkka Taipale /sd
	Sinikka Hurskainen /sd	Marja Tiura /kok
	Tuomo Hänninen /kesk	Jutta Urpilainen /sd
	Tatja Karvonen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Rauno Kettunen /kesk	Unto Valpas /vas.
	Minna Lintonen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila .